

زبان و گویش‌های سیستان و بلوچستان

از شمال تا جنوب

سرحدی یا بلوچی شمالی

این گویش بیشتر در شمال استان و شهرستان‌های زابل، زاهدان و خاش استفاده می‌شود. عمده‌ترین طوایفی که با این گویش سخن می‌گویند، مری (mari) و بگتی (bogti) هستند. از خصوصیات این گویش که آن را در میان زبان‌های ایرانی ممتاز کرده حفظ واج‌های «ث» و «ذ» به همان شکل باستانی خود است.

الفبای بلوچی ...

حروف پ، چ، ژ، گ در آن فراوان است
حروفی مانند ث، ڈ، ژ در بلوچی وجود دارد
در مجموع ۲۵ حرف در زبان بلوچی وجود دارد
حروف ث، ح، خ، ص، ض، ط، ظ، ع، غ، ف، ق با تلفظ عربی آن در بلوچی وجود ندارند
به جای ف، «پ» و به جای خ، «ه» و به جای ق، «ک» تلفظ می‌شود

گویش‌های دیگر بلوچ

- پنجگوری
- تپه شرقی
- کیچی
- ساحلی

گویش بلوچی در دیگر نقاط ...

کشورها: هندوستان، پاکستان، افغانستان، ترکمنستان، عمان، امارات، قطر، چین، مالزی
استان‌ها: هرمزگان، فارس، کرمان، خراسان و گلستان

گویش‌های سیستانی

- پشت آبی
- شیب آبی

گونه‌های فرعی گویش‌های سیستانی

- زرگری
- ادبی
- سیدی
- عربی

لاشاری یا لتونی

در مناطق لاشار و فنوج شهرستان نیکشهر متکلمان زیادی دارند.

مکرانی یا بلوچی جنوبی

رایج‌ترین گویش در غرب بلوچستان است. این گویش که خود دارای ده‌ها زیرمجموعه است بیشتر در بخش مکران بلوچستان تکلم می‌شود. این گویش مطرح‌ترین گویش زبان بلوچی و در واقع زبان ادبی است. تعداد زیادی از آثار نویسندگان و شاعران معاصر بلوچ به این گویش نوشته و سروده شده‌است. در برخی تقسیم‌بندی‌ها به گویش بلوچی غربی یا رخسانی نیز اشاره شده که در شمال غرب استان و مناطقی از پاکستان و افغانستان رواج دارد.